

Lausunto / Hakemus Laiva Gold Oy:n Laivakankaan kaivoksen ympäristölupien peruuttamiseksi

Lupa- ja valvontajaosto 10.04.2024 § 26

230/11.01.00/2024

Valmistelija

Johtava ympäristötarkastaja Tuikkanen Niini

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 19.3.2024 Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa koskien hakemusta Laiva Gold Oy:n Laivakankaan kaivoksen ympäristölupien peruuttamiseksi (PSAVI/9768/2023). Lausunto tulee jättää 25.4.2024 mennessä. Kuulutus ja hakemukseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä sähköisesti osoitteessa <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2532765>

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on jättänyt 4.8.2023 aluehallintovirastolle hakemuksen Laiva Gold Oy:n Laivakankaan kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupien peruuttamiseksi.

Ympäristönsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena POPELY on pyytänyt, että aluehallintovirasto peruuttaa ympäristönsuojelulain 93 §:n nojalla Laiva Gold Oy:n ympäristöluvan ja antaa tarvittavat lupamääräykset toiminnan sulkemista varten. POPELY esittää myös, että toiminnalle asetettu vakuusraha (4,3 milj. €) tulee olla käytettävissä sulkemistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Hakemuksessaan valvontaviranomainen on listannut ympäristöluvan lupamääräysten rikkomuksia ja muita puutteita toiminnassa, joiden osalta toimijaa on vuosien varrella kehotettu. Seuraavat kahdeksan kohtaa ovat lukuisista kehotuksista huolimatta olleet edelleen hoitamatta hakemuksen jättöhetkellä:

- Täynnä olevan HG1 -rikastushiekka-altaan sulkeminen
- Polttonesteen jakeluaseman saattaminen lupavaatimusten mukaiseksi
- Pasta-alueen patorakenteiden ja ympärysojien rakennustöiden saattaminen loppuun
- Sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelman, sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman toimittaminen lupaviranomaiselle hyväksyttäväksi
- Päivitetyn ympäristöriskien arvioinnin toimittaminen viranomaiselle
- Vesitaseen päivittäminen ja mallinnuksen toteuttaminen
- Jatkuvat toimien seuranta järjestelmän ylläpitäminen
- Luvassa veloitettun tarkkailun toteuttaminen.

Laiva Gold Oy on jättänyt 11.1.2024 oman vastineensa hakemukseen, johon ELY-keskus on vastannut 1.3.2024.

Liitteenä olleen muistion mukaan 10.1.2024 ELY-keskus ja kaivostoimija ovat käsitelleet kehotuksena olleiden toimenpiteiden tilannetta. Muistiossa todetaan, että useat kehotetuista toimenpiteistä oli saatettu kuntoon, tai niitä oli edistetty toiminnanharjoittajan osalta.

Liitteet

Lausuntopyyntö 19.3.2024

Esittelijä

Johtava ympäristötarkastaja Tuikkanen Niini

Päätösesitys

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkee kaivoksen tilanteessa runsaasti riskejä ympäristön turvallisuuden suhteen, ja nykyisen tilanteen potentiaalisena ympäristövahingoille. Kaivoksen ympäristönsuojelurakenteet eivät ole sillä tolalla kuin niiden tulisi olla, ja asian korjaaminen vaatisi mittavia investointeja. Kaivosyhtiö on vastineessaan vedonnut heikkoon taloudelliseen tilanteeseensa. Akuuttina ongelmana nähdään myös puutteellinen tarkkailu, jolloin toiminnan vaikutuksia ympäristöön ei voida luotettavasti seurata. Kaivosyhtiön vastineessa ei ilmene seikkoja, jotka selittäisivät miksi jatkuvatoimista mittausta ei lupaehtojen mukaisesti ylläpidetä.

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen näkee erittäin ongelmallisena kaivoksen vesienhallinnan tilanteessa, jossa vesitasetta ei voida säätää purkamalla vettä merelle, veden laadusta ei ole ajantasaista tietoa ja rikastamon ollessa kiinni ei HG-altaista pumpattua vettä voida ajaa tarvittaessa detox-prosessin läpi. Lisäksi huolta herättää kaivosyhtiön vähäinen henkilöstön määrä ja tilanne, jossa palkkoja on maksamatta, eikä vettä tai saniteettitiloja ole tarjota työntekijöille. Asianmukainen ympäristönsuojelu- ja patorakenteiden tarkkailu vaatii kokeneen henkilöstön läsnäoloa ja kiertämistä laajalla kaivosalueella.

Vaikka osa kehotetuista toimenpiteistä on hakemuksen jättämisen jälkeen saatettu kuntoon, on toiminnanharjoittaja jatkuvasti ryhtynyt toimiin vasta viranomaisen hallinnollisten pakkokeinojen alla, ja osoittanut näin piittaamattomuutta velvollisuuksiinsa ja vastuullista toimintaa kohtaan. Tilanne, jossa valvontaviranomainen joutuu jatkuvasti puuttumaan ympäristöluvanvaraiseen toimintaan ja kohdistamaan toimintaan hallintopakon uhkaa sekä runsaasti valvontaresursseja ei ole kestävä.

Raahen ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että yhtiön taloudellisesti heikko tilanne ei ole perusteltu syy laiminlyödä ympäristönsuojelun asetettuja velvoitteita ja siten vaarantaa

ympäristön turvallisuutta.

Mikäli kaivosyhtiöllä ei ole taloudellisia resursseja hoitaa ympäristönsuojelurakenteita ja valvontaa siten, että kaivosta voitaisiin pitää hallitusti auki, ei myöskään luvan voimassa pitämiseksi ole edellytyksiä. Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa Laivakankaan kaivoksen ympäristölupien peruuttamista ja alueen sulkemista.

Päätös

Hyväksyi esityksen.